

VERDICTUM

LIGA ZAKON

EQUITY
attorneys at law

**Кримінальні ризики для бізнесу
під час війни: процесуальні
зміни, санкції, відповідальність**

В'ячеслав Краглевич, партнер EQUITY

ВНЕСЕНО
ДО ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО
РЕЄСТРУ НОРМАТИВНИХ АКТІВ

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

I. НОВЕЛИ КРИМІНАЛЬНОГО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ

I. НОВЕЛИ КРИМІНАЛЬНОГО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ

1 • Стаття 616. Скасування запобіжного заходу для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період або зміна запобіжного заходу з інших підстав

У разі введення в Україні або окремих її місцевостях воєнного стану, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав проти України підозрюваний, обвинувачений, який під час досудового розслідування або судового розгляду тримається під вартою, крім тих, які підозрюються у вчиненні злочинів проти основ національної безпеки України, а також злочинів, передбачених статтями 115, 146-147, 152-156, 186, 187, 189, 255, 255-1, 257, 258-262, 305-321, 330, 335-337, 401-414, 426-433, 436, 437-442 Кримінального кодексу України, має право звернутися до прокурора з клопотанням про скасування цього запобіжного заходу для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період.

Підстава: ЗУ № 2125-ІХ від 15.03.2022 (набрав чинності 22.03.2022)

I. НОВЕЛИ КРИМІНАЛЬНОГО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ

2. Стаття 110. Процесуальні рішення

...

6. Постанова слідчого, прокурора виготовляється на офіційному бланку та підписується службовою особою, яка прийняла відповідне процесуальне рішення.

◀ *У разі необхідності постанова слідчого, прокурора виготовляється в електронній формі з використанням кваліфікованого електронного підпису службової особи, яка прийняла відповідне процесуальне рішення, або створюється із використанням Інформаційно-телекомунікаційної системи досудового розслідування відповідно до статті 106-1 цього Кодексу.*

Підстава: ЗУ № 2137-IX від 15.03.2022 (набрав чинності 22.03.2022)

I. НОВЕЛИ КРИМІНАЛЬНОГО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ

3. Стаття 236. Виконання ухвали про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи

...

6. Слідчий, прокурор під час проведення обшуку має право відкривати закриті приміщення, сховища, речі, **долати системи логічного захисту**, якщо особа, присутня при обшуку, **відмовляється їх відкрити чи зняти (деактивувати) систему логічного захисту** або обшук здійснюється за відсутності осіб, зазначених у частині третій цієї статті.

Підстава: ЗУ № 2137-ІХ від 15.03.2022 (набрав чинності 22.03.2022)

I. НОВЕЛИ КРИМІНАЛЬНОГО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ

4. Розділ ІХ "Перехідні положення"

20-7. Під час дії надзвичайного або воєнного стану на території України тимчасовий доступ до речей і документів, визначених у пунктах ч.1 ст.162 КПК:

- 2 (відомості, які можуть становити лікарську таємницю),
- 5 (відомості, які можуть становити банківську таємницю),
- 7 (інформація, яка знаходиться в операторів та провайдерів телекомунікацій, про зв'язок, абонента, надання телекомунікаційних послуг, у тому числі отримання послуг, їх тривалості, змісту, маршрутів передавання тощо),
- 8 (персональні дані особи, що знаходяться у її особистому володінні або в базі персональних даних, яка знаходиться у володільця персональних даних)

здійснюється на підставі постанови прокурора, погодженої з керівником прокуратури.

Підстава: ЗУ № 2137-ІХ від 15.03.2022 (набрав чинності 22.03.2022)

I. НОВЕЛИ КРИМІНАЛЬНОГО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ

5. Стаття 615. Особливий режим кримінального провадження в умовах воєнного стану (Основні положення)

У разі відсутності технічної можливості доступу до ЄРДР - рішення про початок досудового розслідування приймає дізнавач, слідчий, прокурор, про що виноситься відповідна постанова;

При проведенні обшуку або огляду житла чи іншого володіння особи, обшуку особи, **якщо залучення понятих є об'єктивно неможливим або пов'язано з потенційною небезпекою для їхнього життя чи здоров'я**, відповідні слідчі (розшукові) дії проводяться без залучення понятих (обов'язкове здійснення безперервного відеозапису);

У разі відсутності об'єктивної можливості виконання слідчим суддею своїх повноважень, такі повноваження виконує керівник відповідного органу прокуратури;

(ч.1)

I. НОВЕЛИ КРИМІНАЛЬНОГО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ

5. Стаття 615. Особливий режим кримінального провадження в умовах воєнного стану (Основні положення)

У разі виникнення обґрунтованих обставини, які дають підстави вважати, що можлива втеча з метою ухилення від кримінальної відповідальності особи, підозрюваної у вчиненні злочину, - **уповноважена службова особа має право без ухвали слідчого судді, суду або постанови керівника органу прокуратури затримати таку особу;**

Строк затримання особи без ухвали слідчого судді, суду чи постанови керівника органу прокуратури під час дії воєнного стану **не може перевищувати двохсот шістнадцяти годин з моменту затримання;**

У разі закінчення строку дії ухвали суду про тримання під вартою та неможливості розгляду судом питання про продовження строку тримання під вартою в установленому цим Кодексом порядку обраний запобіжний захід у вигляді **тримання під вартою вважається продовженням до вирішення відповідного питання судом, але не більше ніж на два місяці.**

I. НОВЕЛИ КРИМІНАЛЬНОГО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ

6. Розділ IX Особливості Співробітництва з Міжнародним Кримінальним судом

Примітка.

Дія цього розділу поширюється виключно на співробітництво з Міжнародним кримінальним судом, з метою поширення його юрисдикції на осіб (громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства), які на момент вчинення злочину, що підпадає під юрисдикцію Міжнародного кримінального суду, були підпорядковані та/або діяли, з метою здійснення збройної агресії проти України, та/або на підставі рішень (наказів, розпоряджень тощо) посадових осіб, військового командування, або органів державної влади Російської Федерації або іншої країни, що здійснювала агресію, або сприяла її здійсненню проти України.

Підстава: ЗУ № 2236-IX від 03.05.2022 (набрав чинності 20.05.2022)

Система пошуку та аналізу судових рішень

Документів в системі:
101 383 395

За 25.07.2022:
30 544 надходжень

II. ТЕНДЕНЦІЇ АРЕШТУ МАЙНА

1. Накладення арешту на майно юридичних осіб, в яких керівниками, учасниками є громадяни РФ.

Ухвала Голосіївського районного суду міста Києва від 06.07.2022 у справі № 752/6457/22

«За інформацією Управління захисту інтересів суспільства і держави ГУНП у м. Києві посадові особи ряду суб`єктів фінансово - господарської діяльності, які здійснюють свою діяльність на території м. Києва, можуть бути причетними до фінансування дій невстановлених осіб (громадян російської федерації), вчинених з метою зміни меж території або державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України. В ході проведення перевірки оперативної інформації було встановлено, що на території м. Києва здійснює свою діяльність ТОВ «НАЗВА» зареєстроване за адресою: АДРЕСА-1, а фактично місце знаходження якого за адресою: АДРЕСА-2.

...

Основним видом діяльності є оптова торгівля парфумними та косметичними товарами. Директором вказаного товариства є ОСОБА_1 . Власниками є громадяни російської федерації ОСОБА_2 , ОСОБА_3 (власниця та директор ряду компаній на території РФ згідно відкритих джерел

Ухвала на **VERDICTUM**

2. Прокурор має підтвердити співмірність клопотання про арешт майна, зокрема підтвердити вартість майна, що підлягає арешту.

Тривалість здійснення кримінального провадження, протягом якого підозрюваний/обвинувачений не вчиняв дії щодо відчуження або приховання майна, свідчить про необґрунтованість клопотання про арешт, відсутність відповідних ризиків.

Ухвала Кременчуцького районного суду Тернопільської області від 30.05.2022 № 601/655/22

«Так, до клопотання прокурора не додано доказів дійсної вартості майна, на яке прокурор просить накладити арешт. За таких обставин, суд позбавлений можливості пересвідчитися в співмірності заявленого клопотання про арешт майна ціні заявлених прокурором позовних вимог та розміру спричиненої шкоди, що зазначена в обвинувальному акті.

Слід зауважити, що з дати внесення відомостей про вчинене кримінальне правопорушення до ЄРДР минуло більше 2 років, але прокурор не надала суду доказів того, що обвинувачений ОСОБА_1 намагається відчужити, спотворити чи приховати належне йому майно.»

Ухвала на **VERDICTUM**

3. Тривала неможливість сторони обвинувачення подолати систему логічного захисту телефону не є підставою для скасування арешту на відповідний телефон.

Ухвала Вищого антикорупційного суду від 04.04.2022 у справі № 991/1008/22

«Доводи адвоката, викладені у клопотанні, в тому числі щодо досить тривалого періоду, протягом якого діє таких захід забезпечення як арешт належних ОСОБА_1 мобільних телефонів, не спростовує висновку про обґрунтованість накладеного арешту, та що потреба у застосуванні арешту на даний час не відпала, а арештовані мобільні телефони мають доказове значення у даному кримінальному провадженні. **Як встановлено вище, перебування належних ОСОБА_1 мобільних телефонів під арештом більше року є виправданим, пов'язано з необхідністю подолання системи логічного захисту, встановленої на відповідних телефонах, та з цією метою спеціалістами НАБУ вживаються заходи з використанням відповідного сучасного програмного забезпечення для роботи з вилученою технікою, що свідчить про те, що органом досудового розслідування продовжують здійснюватися дії, спрямовані на отримання можливості дослідити та скопіювати зміст належних ОСОБА_1 мобільних телефонів, що має істотне значення для встановлення обставин вчинення злочину у рамках кримінального провадження № 52019000000000585 від 15.07.2019.».**

Ухвала на **VERDICTUM**

4. Фактична зупинка господарської діяльності, внаслідок накладення арешту на майно, не є підставою для скасування ухвали слідчого судді.

Ухвала Київського апеляційного суду від 07.07.2022 у справі № 757/68071/21-к

Ухвалою слідчого судді Печерського районного суду м. Києва від 23 грудня 2021 року задоволено частково клопотання прокурора та накладено арешт на грошові кошти НАЗВА, що знаходяться на рахунках.

Заборонено розпоряджатися грошовими коштами, що знаходяться на рахунках та грошовими коштами, які в подальшому надходитимуть на вказані рахунки, за винятком видаткових операцій по сплаті податків, зборів, інших обов'язкових платежів. Зупинено видаткові операції з грошовими коштами, що надходять на зазначені рахунки та які вже знаходяться на вищезазначених банківських рахунках.

Доводи апелянта про те, що накладений арешт повністю позбавляє НАЗВА можливості здійснювати господарську діяльність, колегія суддів вважає такими, що не є підставою для скасування ухвали слідчого судді, оскільки матеріали провадження свідчать, що на цьому етапі кримінального провадження потреби досудового розслідування виправдовують таке втручання у права та інтереси власника майна з метою збереження речових доказів.

Ухвала на **VERDICTUM**

5. Повторне звернення з клопотанням про арешт майна, яке не було повернуте, але підлягало поверненню не передбачено та суперечить вимогам ст. 169 КПК України.

Ухвала Київського апеляційного суду від 06.07.2022 у справі № 757/664/22-к

«Що стосується дотримання слідчим суддею та прокурором процесуальних строків повторного звернення з таким клопотанням, колегія суддів вважає, що це взагалі не може бути предметом перевірки в суді апеляційної інстанції, оскільки сам факт повторного звернення з клопотанням про арешт майна, яке не було повернуте, але підлягало поверненню та розгляд такого клопотання слідчим суддею Кримінальним процесуальним кодексом України не передбачено та суперечить вимогам ст. 169 КПК України.»

Ухвала на **VERDICTUM**

6. Відсутність опису вилучених грошових коштів не дозволяє ідентифікувати їх як речові докази.

Ухвала Київського апеляційного суду від 06.07.2022 у справі № 757/664/22-к)

«Крім того, з метою належної ідентифікації, забезпечення належності, допустимості та збереження речових доказів, орган досудового розслідування зобов'язаний оглянути та описати банківські картки у кількості 11 штук, грошові кошти в сумі 800 (вісімсот) Євро, грошові кошти в сумі 2 840 000 (два мільйони вісімсот сорок тисяч) грн. таким чином, щоб кожену індивідуально визначену картку та грошові кошти можливо було ідентифікувати як речові докази.

З наведеного слід зробити висновок, що вилучені банківські картки та грошові кошти, не оглянуто належним чином, а відтак вони не можуть відповідати критеріям, зазначеним у ст. 98 КПК України.»

Ухвала на **VERDICTUM**

ЗАКОН УКРАЇНИ
Про санкції

ВНЕСЕНО
ДО ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО
РЕЄСТРУ НОРМАТИВНИХ АКТІВ

КОДЕКС АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА УКРАЇНИ

ІІІ. НОВЕЛИ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ САНКЦІЙ

Закон України «Про санкції»

Стаття 4. Види санкцій

1. Видами санкцій згідно з цим Законом є:

...

1-1) стягнення в дохід держави активів, що належать фізичній або юридичній особі, а також активів, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними;

Закон України «Про санкції»

Стаття 5-1. Підстави, умови та порядок стягнення активів фізичних або юридичних осіб в дохід держави

1. Санкція, передбачена пунктом 1-1 частини першої статті 4 цього Закону, має винятковий характер та може бути застосована лише щодо фізичних та юридичних осіб, які своїми діями створили суттєву загрозу національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України (в тому числі шляхом збройної агресії чи терористичної діяльності) або значною мірою сприяли (в тому числі шляхом фінансування) вчиненню таких дій іншими особами, у тому числі до резидентів у розумінні Закону України "Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів".

Ця санкція може бути застосована лише в період дії правового режиму воєнного стану та за умови, що на відповідну фізичну чи юридичну особу в порядку, визначеному цим Законом, вже накладено санкцію у виді блокування активів.

Накладення на активи арешту, встановлення щодо них мораторію чи будь-яких інших обтяжень (заборони розпоряджатися або користуватися ними), а також перебування таких активів у заставі не перешкоджає стягненню цих активів у дохід держави як санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 цього Закону.

Частини 2-3 ст. 5-1 Закону України «Про санкції»:

«2. За наявності підстав та умов, зазначених у частині першій цієї статті, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції, звертається до Вищого антикорупційного суду із заявою про застосування до відповідної фізичної або юридичної особи санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 цього Закону (далі - Заява), в порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства України.

3. Рішення суду про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 цього Закону, в день набрання ним законної сили надсилається Кабінету Міністрів України для визначення суб'єкта, порядку та способу його виконання.

Кабінет Міністрів України уповноважений доручити здійснення заходів, пов'язаних із тимчасовим управлінням активами, які підлягають стягненню в дохід держави як санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 цього Закону, центральному органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Фонду державного майна України, військовим адміністраціям та/або іншим органам державної влади, суб'єктам господарювання державного сектора економіки.».

Кодекс адміністративного судочинства України

Стаття 283-1. Особливості провадження у справах про застосування санкцій

Основні положення:

- ▶ позов про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України "Про санкції", подається до Вищого антикорупційного суду;
- ▶ строк на надання відзиву – 2 дні з дня одержання позовної заяви;
- ▶ справа вирішується колегією у складі трьох суддів Вищого антикорупційного суду протягом 10 днів з дня надходження позовної заяви до суду;
- ▶ неявка в судові засідання учасників справи та/чи їх представників не перешкоджає розгляду позовної заяви по суті та не може бути підставою для зупинення строків її розгляду, відкладення засідання на інший час чи дату або оголошення перерви в судовому засіданні;
- ▶ апеляційна скарга на рішення Вищого антикорупційного суду може бути подана стороною до Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду протягом п'яти днів з дня його проголошення;
- ▶ розгляд апеляційної скарги здійснюється Апеляційною палатою Вищого антикорупційного суду протягом п'яти днів з дня надходження апеляційної скарги до суду.

VERDICTUM

 LIGA ZAKON

EQUITY
attorneys at law

ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА!